

EFSA NELER VE GERÇEKLER

Aydınlık Gazetesi, 11 Nisan 2020

Yıldırım Koç

Sizi koronavirüs sorunundan biraz kurtarayım ve eğlendireyim. Zaten televizyon kanallarında ağırlıklı olarak bu konu ele alınıyor. Biraz farklı konular tartışalım.

Ben Ebû Zerr-i Gıfârî'yi (Ebuzer) çok severim. Anadolu'da epeyce yaygın olarak rastlanan Abuzer isminin kökeni de bu kişidir. İslamiyeti ilk kabul eden ve Hz.Muhammed'in en yakınındaki kişilerdenmiş. Ali Şeriatî, **Ebuzer** isimli kitabında, Ebû Zerr-i Gıfârî'nin nasıl mal mülk biriktirmeye karşı olduğunu, sömürücülere karşı nasıl mücadele ettiğini anlatır. Okumayanlara öneririm. Ben de **Cenneti Yeryüzünde Yaratmak, Sınıfsız ve Sömürsüz Bir Dünya Mücadelesi Tarihinden Sayfalar** (Vatan Partisi İşçi-Sendika Bürosu Yay., Ankara, 2017) kitabımda kendisine üç sayfa ayırmıştım.

EBUZER'İN TÜRBESİ

29.12.2019 tarihli Hürriyet'in bildirdiğine göre, Batman'a bağlı Çayüstü Köyü'nde büyük bir şaşkınlık yaşanmış. Köylülerin inancına göre, bu köyde "Abuzer Gaffari Türbesi" varmış. İnsanlar yüzyıllardır bu türbeyi ziyaret ederler, buraya adaklar adarlar, dua ederlermiş. Türbe, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü envanterinde de varmış. İlisu Barajı'nın inşaatı sırasında türbenin taşınması gerekmiş. Mezarı açmışlar. Mezar boş çıkmış. Köyün muhtarı Mesut Ekinci şöyle diyor: "2 gün süren kazılarda, mezarlık alanda hiçbir bulguya rastlanılmayınca biz de adeta donup kaldık. Köylüler bu duruma inanmak istemiyor. Mezarın yeri başka yerdedir diye neredeyse bu kazı çalışmalarını devam ettirmek isteyenler oldu."

Bir başka kaynaktan türbenin resmi de var. Bir de türbenin 7 kuşaktır bekçiliğini yapan bir aileden söz ediliyor.

Ali Şeriatî'nin anlattığına göre ise, Ebuzer öldüğünde ailesinin kefen için kumaşı bile yokmuş. Yoldan geçen bir kişiden kumaş temin edilip Arabistan'da öldüğü yere gömülmüş. Üzerine türbe filan da yapılmamış.

Anadolu'da bazı yerlerde üzerine bez parçası (çaput) bağlı ağaçlar görürsünüz. Çanakkale'de Kaşıkçı Dede diye bir yatır görmüştüm. Yatırdan bir şey dileyenler mezara bir tahta kaşık sokuyordu.

Sıkıntılara çözüm bulamayan insanlar esasında İslamiyet'in de uygun görmediği bu tür yollara başvururlar. Bunların bir bölümü belki Şamanizm'in mirasıdır.

EFSA NE YARATMA GELENEĞİ

Ebuzer'in türbesine ilişkin haberi okuyanların bir bölümü herhalde gülümsedi ve insanların ne kadar "saf" olduğunu, efsanelere nasıl kolay kandığını düşündü. Belki gülümseyen bu kişilerin bir bölümü de İzmir'de Ocak ayında 1921 yılında kurşuna dizildiğine inandığı 200 Yunan komünistin anma törenine katıldı.

Acaba kim akıllı, kim saf?

Efsane yaratma geleneği halkımız arasında epeyce yaygındır.

Bu anlayış, gerçekçilikten kopmanın, somut şartların somut tahlilini yapmak yerine, gönlünüzden geçeni gördüğünüzü zannetmenin sonucudur. Diğer bir deyişle, bilimsellikten uzaklaşmadır.

Bilimin temellerinden biri, sorgulamaktır. İnsanın aklı var. Söylenen bir sözün, ileri sürülen bir tezin, bu aklın sorgu sürecinden geçirilmesi gerekir.

Kulaktan dolma bilgi yerine bilim gerekli. Atatürk'ün "en hakiki mürşit ilimdir" sözü burada özellikle geçerli. Her okuduğuna inanan, duyduklarını ve okuduklarını sorgulamayan, komik duruma düşer.

Bilim olmadı mı gerçeklik kavranamaz. Gerçeklik kavranamayınca öznelcilik (sübjektivizm, enfüsiyye) yaygınlaşır. Bu temelde belirlenen politikalar da yanlış olur.

Önümüzdeki günlerde böyle bir efsaneyi, bu efsanenin ortaya çıkış sürecini ve gerçek durumu sunmaya çalışacağım. O zaman göreceğiz ki, Ebuzer'in olmayan türbesine adak adayanlarla, uydurulan bir efsane temelinde politika belirleyenler arasında fazla bir fark yok. Efsanenin yaratılma sürecini okuduğunuzda epeyce keyif alacağınızı sanıyorum. Koronavirüs günlerinde iyi eğlenceler.